

Ärkebiskop Zollitsch fordrar solidaritet med Påven

Den tyska biskopskonferensens ordförande, ärkebiskop dr. Robert Zollitsch, har uttalat sig för ett klart erkännande av det andra Vatikankonciliet och för solidaritet med påven Benedikt XVI. Artikeln återfinns oavkortat nedan.

2009-02-13

Ensam gick påven Benedikt XVI den 28 maj 2006 genom porten till

förintelselägre Auschwitz. Han gick längs de minnesstenar, som rests för offren och stannade till: "Här är minnesstenen på hebreiska. Det tredje rikets makthavare ville förinta hela det judiska folket, utplåna det från mänsklighetens karta". Skakad över ondskan ville han helst inte tala: "Att tala på denna skräckens plats med en anhopning av förbrytelser mot Gud och människorna utan paralleller i historien, är nästan omöjligt och är särskilt svårt och plågsamt för en kristen, en påve, som kommer från Tyskland." Sin tillflykt tog påven till en psalm, som judarna och de kristna har gemensamt.

Nio månader tidigare lovade Benedikt XVI i Kölns synagoga att föra arvet efter sin föregångare påven Johannes Paulus II vidare. Med eftertryck förklarade han, hur det andra Vatikankonciliet (1962-65) det stora programmatiska

biskopsmötet under 1900-talet, hade erkänt de gemensamma rötterna hos kristna och judar. Han vände sig mot varje form av antisemitism och appellerade till samtidens ansvar, att det ondas makter ”aldrig någonsin mer” skulle få överhanden. Bara för några dagar sedan påminde han om att reflektera över Shoah, förintelsen, som ledde till, att det ondas oförutsedda makt, grep människornas hjärtan.

Med Påvens flerfaldiga gånger uttalade inställning till Förintelsen inställer sig frågan: Vad har hänt som gör att han, som outhärligen uttryckt sin avsky för Förintelsen, får höra en unison kör, som fordrar, att han en gång för alla förklarar sig?

Ett första svar, som stannar vid ytan, lyder: tillbakadragandet av en sanktion. En straffeftergift har erbjudit ett falskt närmande och förmörkat allt, och därför måste

Påven förklara sig. En straffeftergift? Katolska kyrkan känner till kyrkliga straff, till vilka också exkommuniceringen hör. Den som straffas får inte längre ta emot sakramenten. De ledande biskoparna i det separatistiska brödrskapet St. Pius blev på detta sätt bestraffade, eftersom de 1988 mot ett uttryckligt förbud från Vatikanen blev vigda till biskopar, som skulle säkra denna grupps fortbestånd.

Men vilka är skälen till denna straffeftergift? Påven Benedikt hyser ett stort intresse av ett stegvis närmande till en återförening mellan den katolska kyrkan och separatisterna, som ges bättre möjligheter, om inte dessa biskopar är exkommunicerade. Att ta tillbaka detta straff är Påvens rättighet, som han har använt. Märk väl, och här har medierna inte klart sett skillnaden: I detta beslut ingår inte en tillåtelse att verka som katolska

biskopar och präster; de har inget ämbetsuppdrag i Kyrkan. De är ännu utanför. Skulle de någon gång fullt ut vilja få utöva sin präst- eller biskopstjänst med alla prästliga och biskopliga rättigheter och plikter, så måste de först, utan om och men, avsvärja sig sina ofta dumma och upprörande idéer och helt och fullt erkänna Kyrkans lära, som den återges i det andra Vatikankonciliet. Vad gäller detta, har inte Vatikanen tvekat ett ögonblick. Om det någonsin kommer att gå så långt? Man kan tvivla på det.

För påven Benedikt var detta tvivel inget tillräckligt skäl till att inte våga ta steget. Vilket är det djupare, teologiska skälet till Benedikts beslut? Det handlar om det andra Vatikankonciliet. Hans tal till den romerska kurian 2005 kan ge en hänvisning. I det betonar Benedikt XVI, att allt hänger på den ”korrekta tolkningen av konciliet”. Han

nämner två tolkningar, som han kallar "brytningens hermeneutik" och "reformens hermeneutik". Den första uppfattar Påven som en fara. "Diskontinuitetens hermeneutik innebär en risk för en brytning mellan den förkonciliära och efterkonciliära Kyrkan". Han förklarar, hur anhängarna till denna uppfattning ständigt kommer att kräva nya reformsteg och teologiska ställningstaganden och därigenom stödja sig på konciliet. Benedikt bekänner sig till konciliet, utan inskränkning. För honom betyder det ett kyrkohistoriskt viktigt steg på reformens väg, "förnyelsen av ett subjekt, Kyrkan. i det att man behåller kontinuiteten; Kyrkan är ett subjekt, som med tiden växer och utvecklar sig men ändå förblir sig själv ..." Ohistoriskt tänker Benedikt alltså inte alls. Han är ingalunda den "hänryckte", som på avstånd till varje pris försvarar traditionen och en stelbent troslära. Men han är för

kontinuiteten och lägger mycket skarpsinne och energi på att lyfta fram den för- och efterkonciliära Kyrkan som den, som är identisk med Jesu Kristi Kyrka.

Den som tänker så, och som med hänförelse gör sig till en försvarare av kontinuiteten, måste uppleva Piusbrödernas utanförskap som en nagel i ögat. Piusbrödrskapet är ett slags ständig fråga, huruvida konciliet skapat en reform och inte en brytning. Därför utmanar Piusbröderna den tidigare kardinalen Ratzinger och den nuvarande påven. Han vill göra sitt yttersta för att vinna dem för konciliet och få dem bort från deras felaktiga, okatolska synsätt. Det är för påven Benedikt något av en mardröm: att det under hans pontifikat skulle kunna bli en slutgiltig brytning. Kanske är det egentliga skälet till upphävandet av exkommuniceringen.

Man kan diskutera detta påvens engagemang och tycka, att enheten med Piusbröderna inte är något viktigt tema för en kyrka mitt i en pulserande värld, som ropar efter orientering och trygghet. På inget sätt förtjänar Påven nu så upprörda anklagelser om att vara tillbakasträvande. Han handlar ansvarsfullt, och det är han, inte de många, som på ett särskilt sätt har ansvar för att ta beslut för den världsvida Kyrkan, och hur konciliets stora teman ska levandegöras. De svåra kontroverserna under de senaste dagarna har dessutom än en gång på nytt fått oss att uppleva det andra Vatikankonciliets stora skatter och utmaningar. Vad vore den katolska kyrkan idag utan sin lära om samvets- och religionsfrihet och utan en förnyad uppfattning om stat och samhälle? Var skulle hon stå utan försoningens gester gentemot judarna och uppskattningen av religionerna? Vad vore hon utan det

ständiga strävandet efter
ekumeniken? Och vad utan
lekmännens mobilisering, som
konciliet modigt förespråkade.

Ett mycket stort skäl till den
uppkomna turbulensen ligger i, att
Kyrkans ämbetsmän i stor
utsträckning arbetar självständigt
bredvid varandra och framlägger
sina förslag utan att först diskutera
dem med varandra, och hur dessa
passar in i det hela. Upphävandet av
exkommuniceringen är inte bara en
kyrkorättslig nådeakt, utan den har
också politiska aspekter, som det
gäller att beakta i inledningsskedet.
Om man i Rom inte måste lära sig
och träna metoder hur det adekvata
beslutsfattandet och motsvarande
förarbetet för påven måste se ut?

Utan tvivel har dessa veckors
händelser skadat den katolska
kyrkan. De gav ett falskt intryck av
att Kyrkan alltför snabbt vinnlade sig

om närmandet till ganska mörka människor och befann sig på väg tillbaka till det förgångna. Det smärtar var och en, som känner samhörighet med Kyrkan och vet att uppskatta den kristna trons kraft. Därför är det viktigt, att inomkyrkligt – vare sig genom det fåtal anhängare, som Piusbröderna har, eller genom den allmänna meningen, inte trassla till det hela genom att diskutera ihjäl varandra och inte ge varandra råd, om vad som skulle vara bättre reaktion i denna situation. Viktigare är den ömsesidiga solidariteten med varandra och med Påven.

Jag tvivlar inte på, att Påven tar de riktiga besluten och kommer att ge signaler, för att all rädsla för en kyrklig restauration ska komma på skam. Två resor ligger framför honom: till Afrika och till det heliga landet. Påven Benedikt kommer att uppskattande och på samma nivå möta judar och muslimer för att i

handling omsätta det som konciliet ville. Gester är nödvändiga. De visar, att Kyrkan på ett nytt sätt ser framåt och söker ett närmande alldeles särskilt till den moderna människan, som ofta lever utan en katolsk uppfostran och trygghet med föreställningar och ett frihetsmedvetande, som närmast är främmande för kyrkligt tänkande. Också detta hör till konciliet. Båda, blicken bakåt och framåt, är viktiga, också modet inför det nya, empati och sympati.

Vi tyska biskopar kommer därför att vid Påvens sida verka för att i den moderna världen ge evangeliet och den kristna tron en god klang, som likaså står i konsonans med Kyrkans långa historia, och som tar de aktuella utmaningarna på allvar. I detta styrker de senaste debatterna också mig personligen som ordförande för biskopskonferensen, som i likhet med alla andra tagit del

av denna debatt och ibland upplevt den bekymmersam. Vår Påves omsorg om att hålla Kyrkan levande med sina rötter, i stället för att kapa rötterna, framstår som enda alternativet.

Ert beaktande kräver efter de turbulenta veckornas ibland (alltför) snabba kommentarer och slutsatser en ny eftertanke och kanske också åtskilliga nya steg.

Frankfurter Allgemeine
Sonntagszeitung, den 8 febr.
2009

pdf | Dokument automatiskt skapad
från [https://dev.opusdei.org/sv-se/
article/arkebiskop-zollitsch-fordrar-
solidaritet-med-paven/](https://dev.opusdei.org/sv-se/article/arkebiskop-zollitsch-fordrar-solidaritet-med-paven/) (2025-08-12)